

Fylkesmannens landbruksavdeling
Postmottak@fmoa.no

Ask 1. oktober 2008

Innspill til Regionalt miljøprogram for landbruket

FNF-Akershus er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner i Akershus. Til sammen har våre samarbeidsorganisasjoner ca. 150 000 medlemmer, og gjennom FNF setter vi spesiell fokus på å ivareta natur- og friluftsområder som er viktige for befolkningen og det biologiske mangfold. Våre innspill er blant annet utarbeidet i nært samarbeid med Naturvernforbundet i Nannestad og Gjerdrum, ved hydrolog Steinar Myrabø.

Generelt om Regionalt miljøprogram Oslo og Akershus

Miljøutfordringene lokalt og globalt er enorme. FNF-Akershus synes derfor det er svært positivt at Fylkesmannens landbruksavdeling tydelig setter fokus på tiltak som bidrar til bedre miljøet. En har kommet et godt stykke på vei i landbruket per i dag, og FNF-Akershus synes dette forslaget til ny RMP signaliserer et sterkt ønske om å gå et godt skritt videre. Vi har lest nøye gjennom forslaget, og har i det følgende kommentert seks hovedmomenter det er viktig å vektlegge i større grad i forslaget til RMP. Deretter lister vi opp en del konkrete innspill med direkte henvisninger de ulike avsnitt i programmet.

Viktigheten av å bruke juridiske virkemidler

Bruk av gulrot er viktig som motivasjonsfaktor for å få gjennomført viktige miljøtiltak i landbruket. I tillegg støtter vi forslaget om å innføre juridiske virkemidler, slik at miljømålene kan nås mer effektivt. De juridiske virkemidler kan evt. tilpasses noe slik at ulempen for gårdbrukere med spesielle utfordringer reduseres, f.eks. en som driver økologisk og har større utfordringer ift. ugras.

Næringslekkasje fra skogbruk

Under avsnitt 5.1 om forurensning og virkemidler er ikke næringslekkasje fra skogbruk tatt med. Dette må inn i RMP, med klare restriksjoner på hogst og gjenlegging av hogstavfall med hensyn på kantsoner/buffersoner mot våtmark, grøfter, bekker, vann og vassdrag. En rekke undersøkelser, særlig fra Sverige viser den store næringslekkasjen som finner sted ved sluttavvirkning i skogbruket. Krav om gjensetting av tilstrekkelige kantsoner mot vann og vassdrag, og begrensinger på spordybde fra hogtmaskiner mm. må innarbeides i sterkere grad enn i skogbruksloven. Målet må være at næringslekkasjen til vassdrag reduseres, og at man ikke skaper flom og erosjonsproblemer nedstrøms et hogstområde.

Bruk av ugrasmidler

FNF-Akershus er svært opptatt av at bruken av ugrasmidler må ytterligere ned i landbruket i Norge, da dette utgjør en fare for forurensning av både biologiske organismer og grunnvann/drikkevann. Eksempelvis har Romerikssletta et av Norges største grunnvannsreservoarer, -en ressurs det er ekstremt viktig å ivareta for fremtiden. Spor etter avisningsvæske fra flytrafikken er allerede påvist i grunnvannet her, og i Danmark er det påvist sprøytemidler fra landbruket i grunnvannet.

Dekkvekster fremfor fangvekster

Bruk av dekkvekster fremfor fangvekster bør taes inn i RMP, samt oppfordre gårdbrukerne til å redusere ugrasharving. Bruk av dekkvekster demper frøugras, motvirker erosjon og nedsetter faren for soppangrep. Det er også mulig at ugrasharving virvler opp soppsporer, og dermed øker nødvendigheten av å bruke fungicider. Dersom dekkveksten er en belgvekst, kan den også redusere nødvendigheten av å bruke kunstgjødsel.

Betydningen av fangdammer

FNF-Akershus er opptatt av at miljøprogrammet i sterkere grad må få frem betydningen av fangdammer. Damanlegg kan brukes som tiltak både mht punktkilder, grøfteavrenning, overflateavrenning, erosjon (også i nedkant av jorder og i ravinedaler) og på ”gjennomgående” bekker. Dette må i sterkere grad synliggjøres i delmål, tiltak og virkemidler. Blant annet bør også nyetablering av dammer inn her, ikke bare skjøtsel av eksisterende dammer.

I denne forbindelse er det viktig å få med at:

- dammer må dimensjoneres og konstrueres av fagpersoner (hydrologer) hvis en skal unngå at de blir ødelagt av flom.
- damanlegg skal ha fire viktige funksjoner – demping av vannhastigheten, fordrøyning, sedimentering og rensing
- de må tilpasses lokaliteten/området hvor de skal anlegges

Om miljøplaner

FNF-Akershus mener at intensjonen med miljøplaner på gårdsbruksnivå er god, og at arbeidet med utarbeidelse av slike prioriteres. Miljøplaner bør kvalitetssikres og godkjennes av fagpersoner. Prioritering av tiltak mht krav og tilskudd og som egner seg for hvert område bør med i slike, slik at det er enklere for hver enkelt gårdbruker å vite hva en skal satse på. Krav om miljøplaner kan gjerne fastsettes ved hjelp av juridiske virkemidler.

Øvrige kommentarer, med konkrete anvisninger:

Tabell 4.1 om resultatmål mm innen forurensning:

- i 1. rad, midterste og høyre kolonne (s. 22) må dekkvekst og tilskudd til dekkvekst innarbeides.

- På 2. rad, første kolonne om resultatmål (s. 22) anbefales at det i stedet står: ”minst 2 meter fra skulderen på flatt jorde mot bekkedaler og veiskråninger”, og minst 5 meter hvis jorde med helning” Dette må være krav.
- Beskrivelse av resultatmål, tiltak og virkemidler mht kantsoner/bufferoner mot våtmark, grøfter, bekker, vann og vassdrag mangler. Her må sonen være minst 10 - 20 meter, avhengig av helningen. Dette må også være krav.
- På 4. rad, første kolonne om resultatmål bør en ha større ambisjoner angående anlegging av nye fangdammer; en bør minimum foreslå minimum 10 nye damanlegg.
- På 5. rad kan en gjerne føye til at fremmedvann også kan fordrøyes, slik at kolonne 2 også inneholder ”fordrøyningsdam”. I tillegg kan det gjerne fremkomme at hydrotekniske anlegg er spesielt viktig i nedkant av jordet (også for å hindre graving og utrasing).
- Under utfordring 2, om gjødslingsstrategi (øverste side 23), bør det komme inn et punkt om satsing på belgvekster som dekkvekst, både i 1., 2. og 3. kolonne.
- Under utfordring 3 i andre kolonne bør ”rensedammer” inn som tiltak.
- Under utfordring 4 i andre kolonne bør en ha inn tre nye punkt:
  - såing av dekkvekster
  - bufferoner mot våtmark, grøfter, bekker, vann og vassdrag
  - etablering av damanlegg

I tillegg bør det komme inn at bruk av plantevernmidler og gjødsling når det er meldt regn må unngås (ikke yr), samt spredning av gjødsel på snø og frossen mark.

Tabell 4.2 om optimalisering av N-opptak:

- Under første delmål under tiltak, bør en ha med virkemidlet: ”Tilskudd når belgvekster brukes som dekkvekst”.
- Forslag til nytt virkemiddel i øverste avsnitt under ”Redusere CO2 utslipp (s. 26): ”RMP – tilskudd til dekkvekster”

Avsnitt 6.1 Miljøtilskudd –forurensning

- Om ”direktesådd høstkorn” (s. 33) mangler satser.
- Ny overskrift med dekkvekster bør inn før avsnittet om fangvekster, med samme satser som for fangvekster, dvs. 80 kr/ daa.
- Om ”grasdekte bufferoner” bør i 2. setning innarbeides (i kursiv): ”Det gis ikke tilskudd til bufferoner som starter mer enn 30 meter fra vannkanten, eller opp til *kanten/ skulder av bekkedrag og veiskråning selv om avstanden overstiger 30 meter.*”
- I samme avsnitt om ”grasdekte bufferoner”, under ”Vilkår for tilskudd” bør tilføyes (i kursiv): ”Bredden på buffersonen skal være mellom 5-15 meter, *avhengig av helningsgrad og erosjonsklasse.*”
- Avsnitt om ugrasharving bør utgå, og tilskudd fjernes da ugrasharving øker risikoen for erosjon. Bruk av dekkvekster bør i stedet premieres (se tidligere).

forum for
natur og friluftsliv
Akershus

- 2. avsnitt s. 35, forslag bør etablering av fangdammer inn (nytt forslag i kursiv): ” Tilskudd til opprensning/vedlikehold *og etablering* av kum- og fangdammer.” Satsen forelås økt til kr. 3000,- pr. daa. (fremfor kr. 300).
- Under juridiske virkemidler mener vi det er viktig at det settes vilkår i alle vannområder, ikke kun de som er med i eu’s vanddirektiv i 1. planperiode. Videre foreslår vi at det innføres juridisk krav om utarbeidelse av miljøplan per gårdsbruk (se tidligere). I samme avsnitt punkt c), 1. setning (s. 36), bør tilføyes (nytt forslag i kursiv): ”Når dyrka mark er mindre enn .....fra åpent vann, *elver, bekker og grøfter* mottar avrenning fra... ”.

Avsnitt 6.3 Miljøtilskudd –kulturlandskap

- Om ”Tilskudd til areal som går ut av produksjon til fordel for miljøtiltak (miljøareal)” (s. 45) I dette avsnittet foreslår vi økt sats til kr. 1000 pr daa, da slike tiltak vil være et viktig bidrag til å øke det biologiske mangfoldet i kulturlandskapet ved riktig skjøtsel.

FNF-Akershus ønsker lykke til med det videre arbeidet med planen, og ser frem til det endelige miljøprogrammet for planperioden 2009-2012.

Med vennlig hilsen
FNF-Akershus

Harald Lundstedt /s./
Leder

Jan-Rune Samuelsen /s./
Fylkeskoordinator

Kopi: - Akershus Fylkeskommune
- Bærekraftig Follo
- DNT -Oslo og Omegn
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernadv.
- Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
- Norges Jeger- og Fiskerforbund -Akershus
- Oslo og Omland Friluftsråd